

Bijlage 1. Overzicht recente studies met betrekking tot het Grotestedenbeleid

- Midterm meting GSB III (WWI / ABF Research, 2007)
- Beleidsdoorlichting Grotestedenbeleid (WWI, juni 2007; TK 2006/2007, 30983, nr. 2)
- Beleidsdoorlichting Bevorderen van de leefbaarheid van wijken (WWI, juni 2007; TK 2006/2007, 30983, nr. 2)
- Grotestedenbeleid 2005-2009; Brief minister met toekomstverkenning stedelijke vernieuwing (VROM; november 2006, TK 2006-2007, 30128, nr. 12)
- Grotestedenbeleid 2005-2009; Brief minister ter aanbieding discussienota 'Steden van morgen, keuzes van vandaag' (Ministerie van BZK, november 2006; TK 2006-2007, 30128, nr. 13)
- De effectiviteit van GSB III; Modelontwikkeling en midtermmeting (Atlas voor Gemeenten; oktober 2007)
- Een charter voor de toekomst; Midterm review bestuurlijke vormgeving grotestedenbeleid (F. Fleurke, juni 2006)
- Doorwerking grotestedenbeleid op gemeentelijk niveau; Midterm review bestuurlijke vormgeving grotestedenbeleid (F. Fleurke, augustus 2007)
- Onderzoek naar de administratieve lasten van het Derde Grotestedenbeleid (Twiynstra Gudde / Ministerie van BZK, december 2006)
- Tussenevaluatie Kenniscentrum Grote Steden (WWI, oktober 2007)
- Lissabon in de wijk: Het Grotestedenbeleid in een nieuwe fase (SER, april 2007)
- Evaluatie van de Wet stedelijke vernieuwing (TK 2005-2006, 30606, nr. 1)
- Nederland in 2015. Bouwstenen voor een toekomstverkenning (Rigo & Atlas voor Gemeenten; 2006)
- Stad en stijging. Sociale stijging als leidraad voor stedelijke vernieuwing (Vromraad, Advies 054, oktober 2006)
- Wat doet de stad? (o.a. Regioplan, 2007)
- Een nieuwe stedelijke agenda (RPB, 2007 concept)

Deze studies zijn te raadplegen op www.grotestedenbeleid.nl

Bijlage 2. Maatschappelijke effecten (outcome)

Deze bijlage geeft de stand van zaken op de maatschappelijke effecten (outcome) van GSB III (2005-2007):

- verbetering van de objectieve en subjectieve veiligheid;
- verbetering van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving;
- de verbetering van de sociale kwaliteit van de samenleving;
- het binden van midden- en hoge inkomens;
- het vergroten van de economische kracht.

Per doelstelling wordt, indien een indicator voorhanden is, door middel van een objectieve (registratie) en een subjectieve (beleving) indicator aangegeven hoe de ontwikkeling is. Waar mogelijk wordt ook een landelijke referentie gegeven. Niet voor alle ontwikkelingen is de GSB III-midterm periode (2005 tot en met 2007) geheel gedekt, voor sommige gegevens is 2006 namelijk het meest recente beschikbare jaar.

In de figuren zijn voor zowel de nulmeting als de midtermmeting de gemiddelden voor de G4, de G27 en de G31 gegeven. Per staaf is ook het minimum en maximum voor het onderdeel aangegeven in de figuur. Hiermee wordt de spreiding tussen de gemeenten weergegeven.

1. Verbeteren objectieve en subjectieve veiligheid

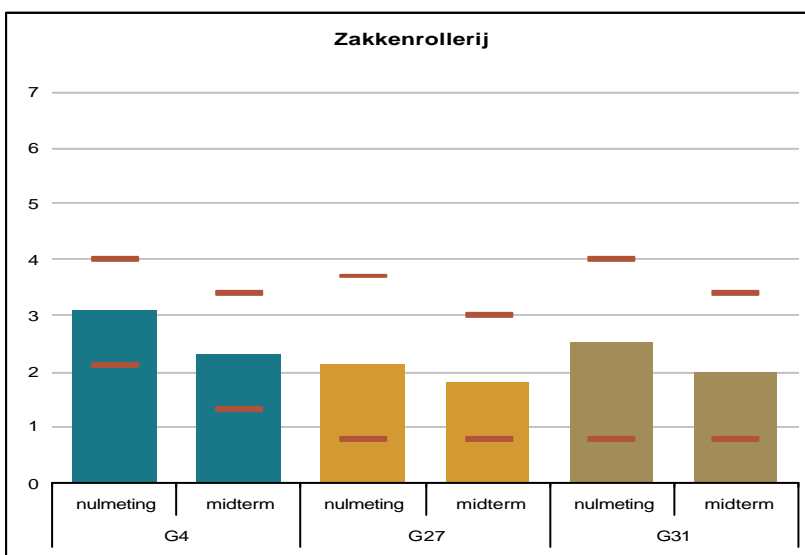
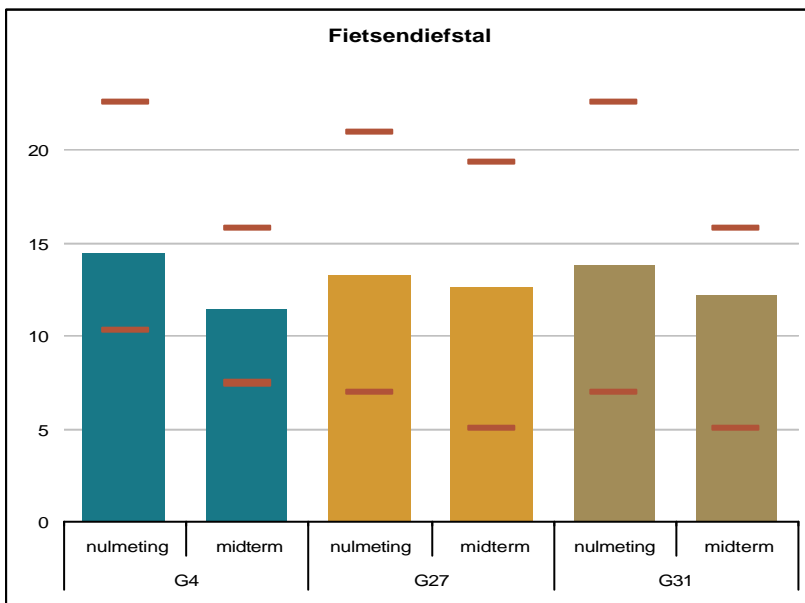
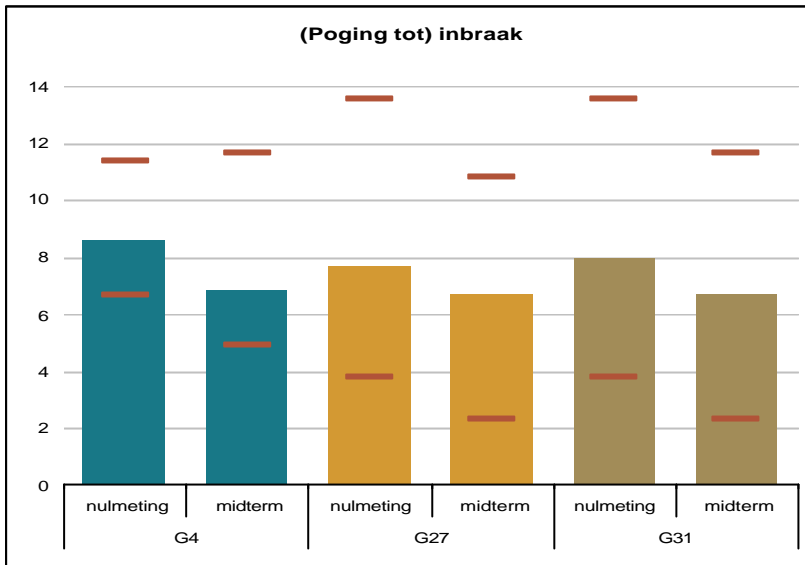
Objectieve veiligheid

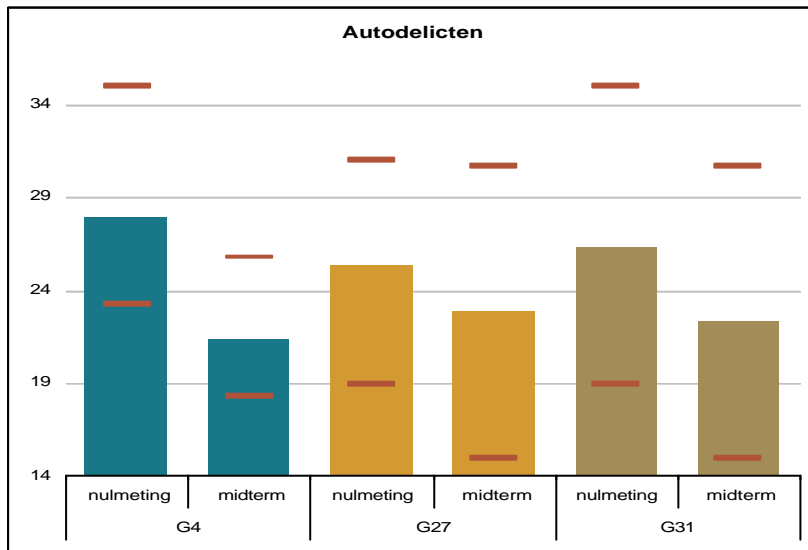
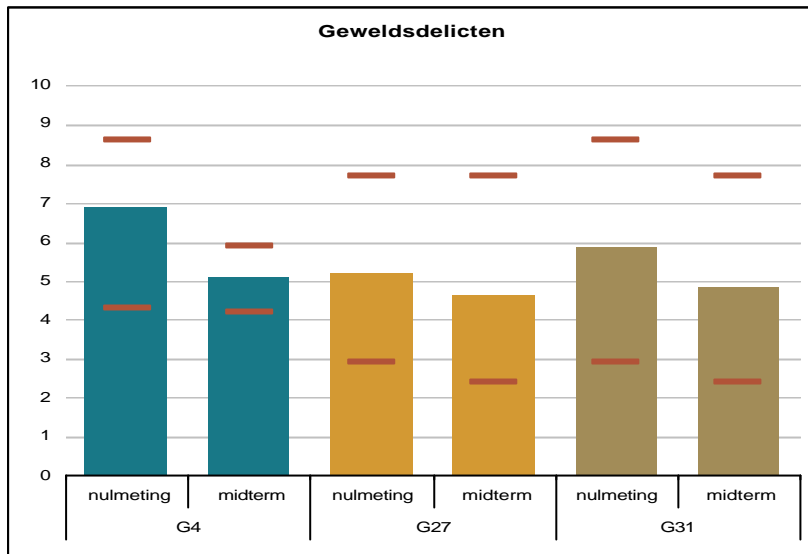
Indicatie voor objectieve veiligheid zijn slachtofferschap van inbraak, fietsendiefstal, autodelicten, zakkenrollerij en geweldsdelicten. De ontwikkelingen op deze items laten zien dat:

- ? er op de meeste items een daling is in de meeste steden;
- ? de G27 gemiddeld een verslechtering laat zien bij zakkenrollerij en een gelijk gebleven situatie bij fietsendiefstal;
- ? de gemiddelde daling in de G4 groter is dan in de G27;

Uit achterliggende gegevens blijkt tevens dat de spreiding per item groot is. De percentages in figuur 1 geven het percentage inwoners weer dat slachtoffer is geworden van (poging tot) inbraak, fietsendiefstal, zakkenrollerij, geweldsdelicten en autodelicten.

Figuur 1. Objectieve veiligheid

*:geen data van Utrecht

**:: geen data van Dordrecht, Enschede, Heerlen, Hengelo, Leiden, Maastricht, Nijmegen, Sittard-Geleen, Zwolle

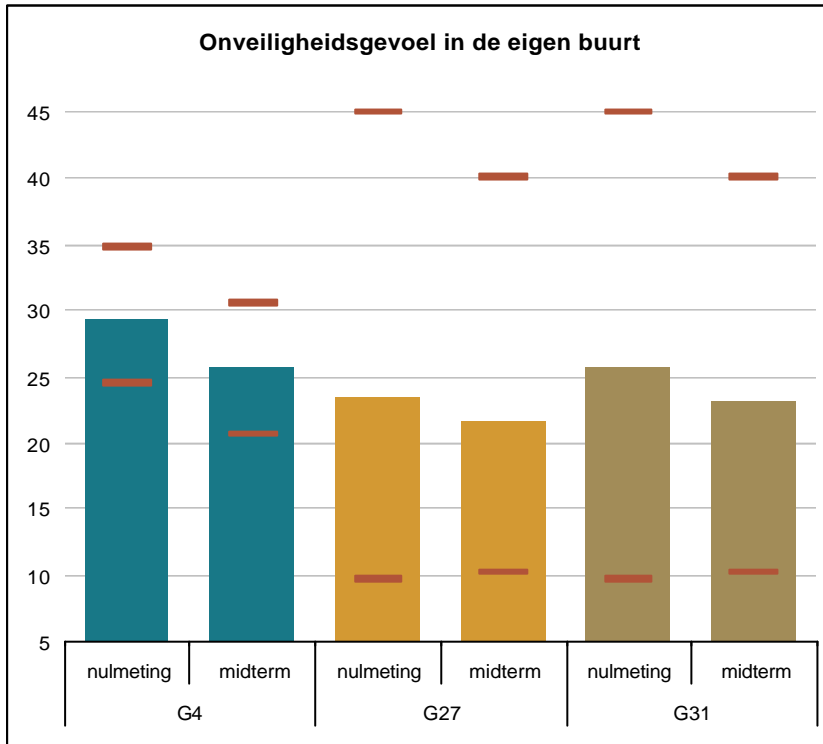
Bron: Leefbaarheids- en veiligheidsenquêtes van steden; nulmeting 2004/5; midterm meting 2006/7

Subjectieve veiligheid

Uit figuur 2 blijkt dat sinds de start van GSB III mensen zich gemiddeld veiliger zijn gaan voelen in hun eigen buurt. Daarnaast blijkt dat in de G4 de daling van de onveiligheidsgevoelens groter is dan in de G27. Bewoners van de G27 voelen zich nog wel veiliger dan bewoners van de G4.

Landelijk gezien was het onveiligheidsgevoel in 2007 rond de 21,8% (Veiligheidsmonitor Rijk 2007)¹. De meeste steden zijn dus wel vooruitgegaan maar ten opzichte van het landelijk gemiddelde blijkt dat de steden nog steeds een aanzienlijke achterstand hebben.

Figuur 2. Onveiligheidsgevoel in de eigen buurt

Bron: Leefbaarheids- en veiligheidsenquêtes van steden; nulmeting 2004/5; midterm meting 2006/7

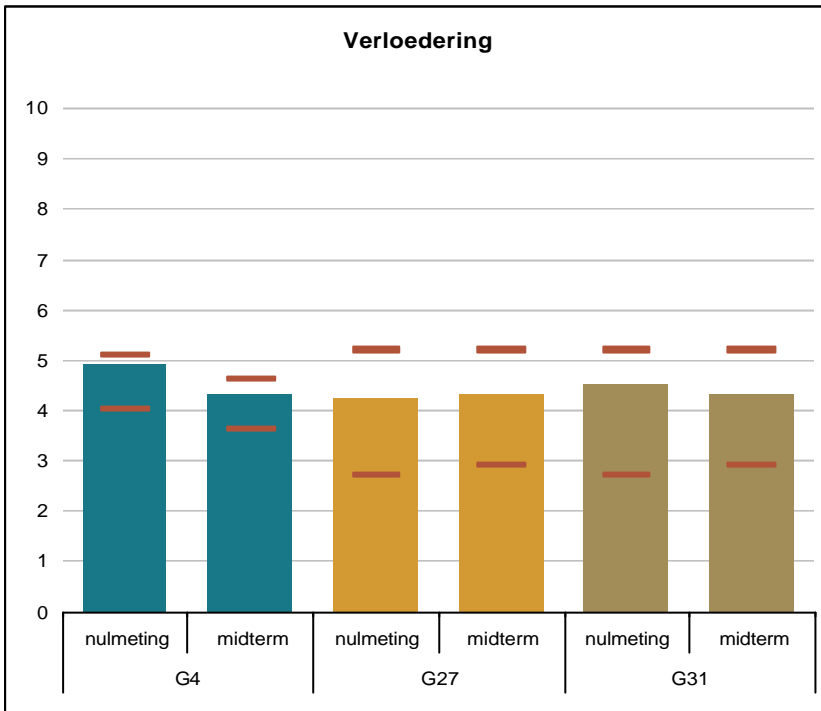
¹ Dit geldt voor het *onveiligheidsgevoel algemeen*. Het *onveiligheidsgevoel in de buurt*, dat over het algemeen lager is dan het *onveiligheidsgevoel algemeen* (omdat mensen elkaar kennen in de buurt) is niet gemeten in deze veiligheidsmonitor).

2. Verbeteren van fysieke kwaliteit van leefomgeving

Subjectief: Verloedering

Figuur 3 laat zien hoe de verloedering beleefd wordt in de G4 en de G27 op een schaal van 0 tot en met 10 (0 = geen beleefde verloedering, 10 = veel beleefde verloedering):

Figuur 3. Verloedering

Bron: Leefbaarheids- en veiligheidsenquêtes van steden; nulmeting 2004/5; midterm meting 2006/7

Voor deze indicator bestaat een landelijke referentie uit het Woononderzoek Nederland. Hieruit blijkt dat de G4 nog steeds een achterstand heeft ten opzichte van de rest van Nederland. De ontwikkeling en het niveau in de G27 houdt gelijke tred met Nederland totaal (Bron: WBO 2002 en WoON 2006).

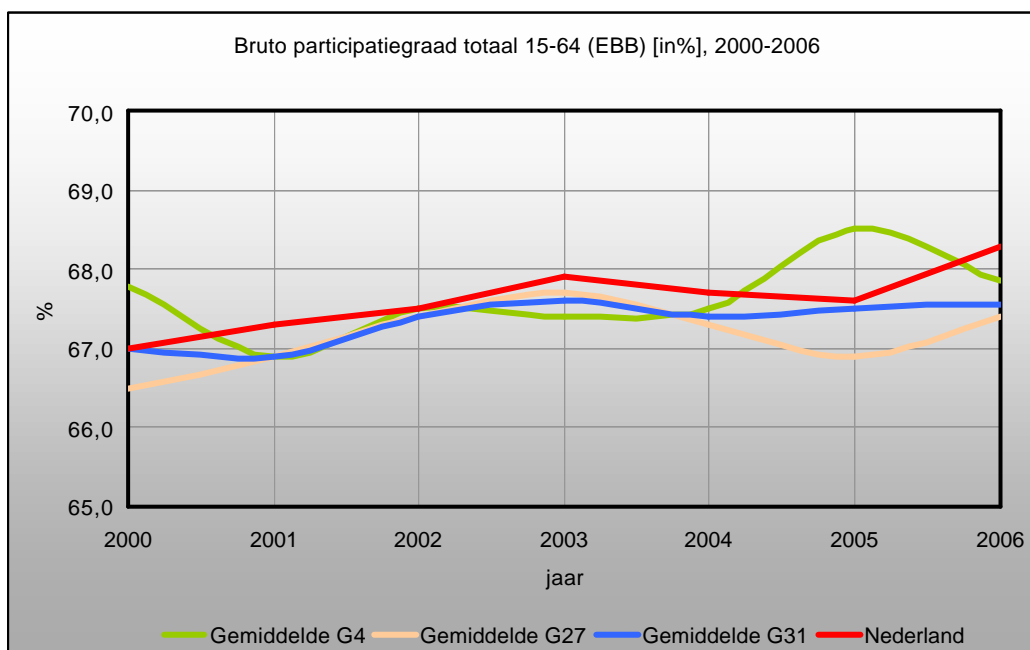
3. Verbeteren sociale kwaliteit van samenleving

Objectief: Brutoparticipatiegraad

Figuur 4 geeft een beeld van de arbeidsdeelname (aandeel mensen tussen 15-64 jaar dat bereid is meer dan 12 uur te werken). Uit deze figuur blijkt dat:

- ? de meest actuele gegevens (CBS) beschikbaar zijn voor 2006. Voor de midterm review is dus alleen de ontwikkeling tussen 2005 en 2006 relevant. Hieruit blijkt dat in 2006 de participatie in de G4, G27 en Nederland respectievelijk rond 68%, 67% en 68% was;
- ? in 2004 de G4 een bovengemiddelde groei kende, waarna in 2005 een daling is ingetreden waardoor de G4 weer onder het landelijk gemiddelde zijn uitgekomen;
- ? de verschillen binnen de G4 zijn relatief klein zijn (maximum 72% en minimum 65%);
- ? de G27 stijgt richting landelijk gemiddelde maar uit onderliggende gegevens blijkt dat ongeveer de helft van de G27 daalt. De verschillen binnen de G27 zijn groter dan bij de G4 (maximum 76% en minimum 58%).

Figuur 4. Participatie

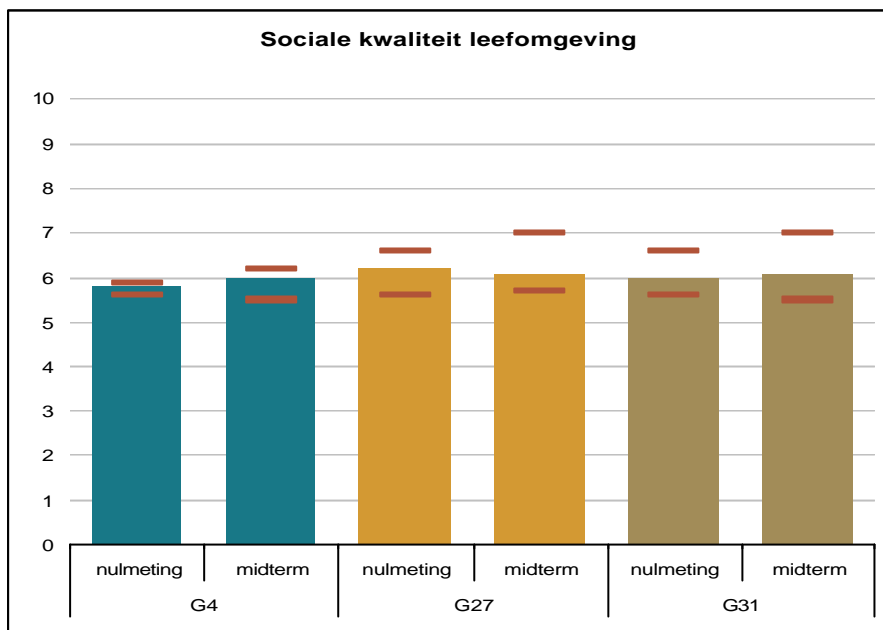
Bron: CBS Enquête Beroepsbevolking (EBB)

Subjectief: Sociale kwaliteit van de woonomgeving

Bij de sociale kwaliteit van de woonomgeving is bewoners gevraagd of ze contact hebben met de burens, in hoeverre ze zich thuis voelen, en of ze hun buurtmedebewoners kennen (uitgedrukt in rapportcijfer van 0=slecht tot 10 =goed).

Ook op deze indicator is er een landelijke referentie (WoON). Hieruit blijkt dat de sociale kwaliteit in Nederland nagenoeg gelijk gebleven is. De G31 scoren op deze indicator nog steeds lager dan het landelijk gemiddelde.

Figuur 5. Sociale kwaliteit van de woonomgeving

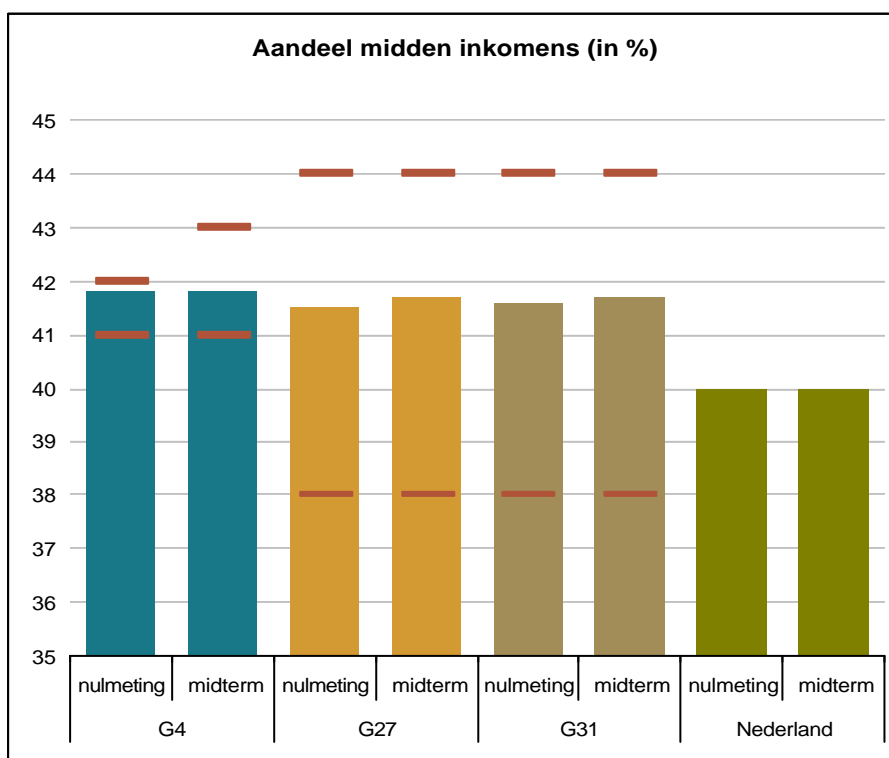
Bron: Leefbaarheids- en veiligheidsenquêtes van steden; nulmeting 2004/5; midterm meting 2006/7

4. Binden van midden- en hoge inkomens

Objectief: aandeel midden en hoge inkomens in de stad

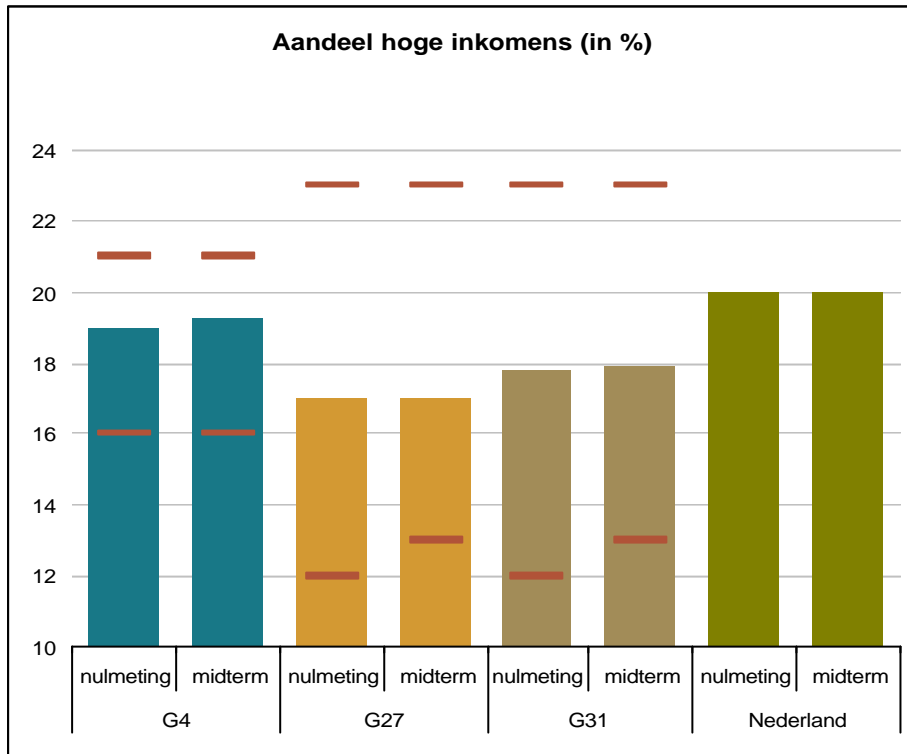
Er zijn slechts gegevens over midden- en hoge inkomens (zie figuren 6 en 7) beschikbaar voor de jaren 2004 en 2005. Dit is net de overgang van GSB II naar GSB III dus slechts één jaar uit de GSB III-periode. Uit het WoON blijkt dat het aandeel midden- en hoge inkomens in de steden en het aandeel in de omliggende gemeenten onveranderd is. Vooral in de omliggende gemeenten van de G4 is dat aandeel veel groter dan in de G4.

Figuur 6. aandeel midden inkomens in de stad

Bron: CBS, RIO 2004 en 2005

Figuur 7. Aandeel hoge inkomens in de stad

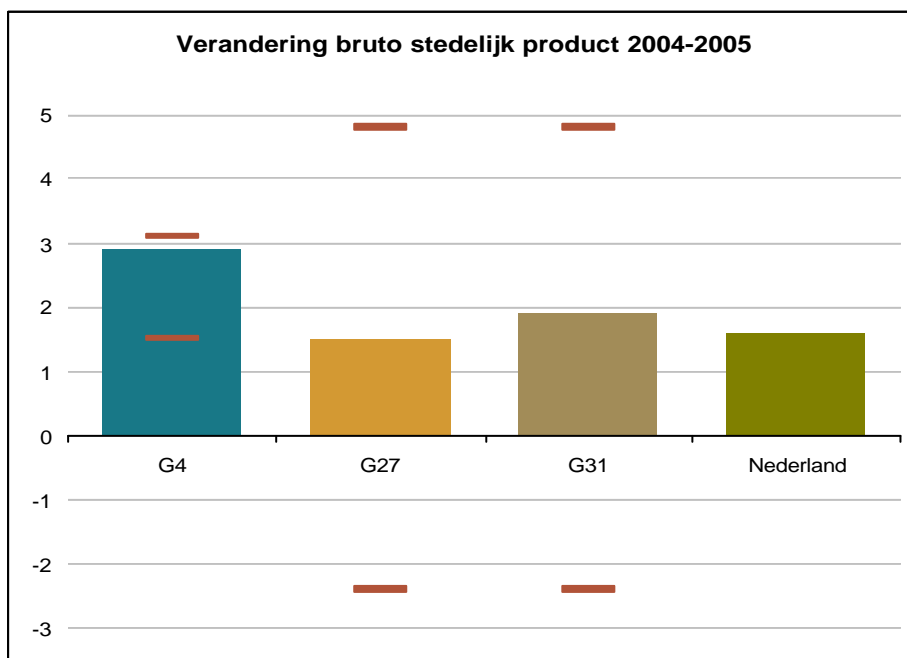

Bron: CBS, RIO 2004 en 2005

5. Vergroten economische kracht

Objectief: Bruto stedelijk product

Figuur 8. Verandering bruto stedelijk product 2005 ten opzichte van 2004

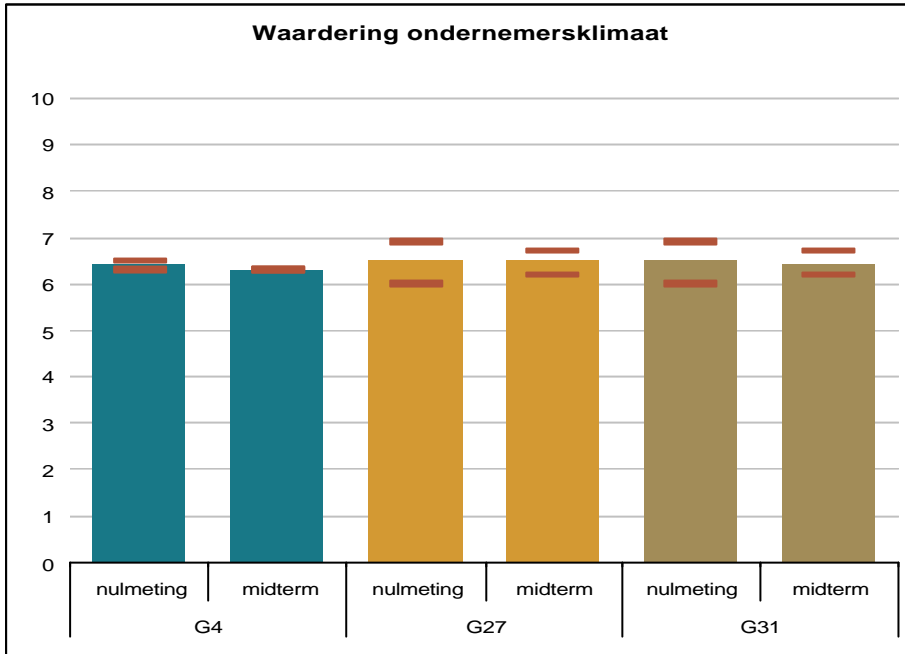

Bron: Ecorys

Subjectief: Rapportcijfer ondernemingsklimaat

De mening van de ondernemers over het ondernemingsklimaat in de gemeenten is gemiddeld genomen voor zowel de G4 als de G27 gelijk gebleven. De rapportcijfers verschillen niet significant (G4: 6,3 en G27 6,5) en er is nauwelijks spreiding tussen steden.

Figuur 9. Waardering ondernemersklimaat

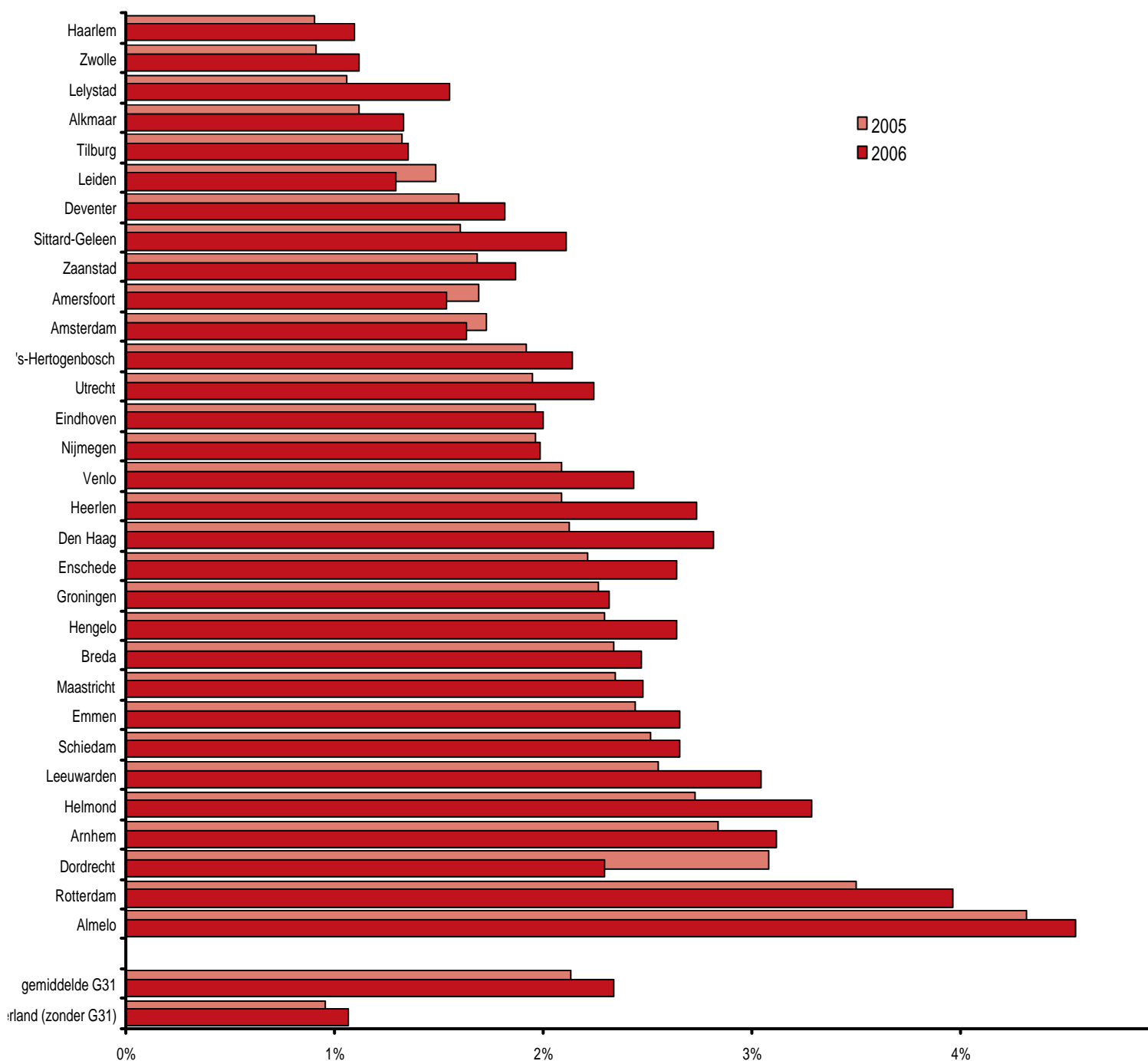
Bron: Ministerie van EZ; BGO

6. Verschillen binnen steden

De GSB-doelen zijn op stadsniveau gesteld. De laatste jaren is er echter ook *binnen* steden een toename van verschillen tussen kansarmen en kansrijken te zien. Hiervoor is gebruik gemaakt van een ongelijkheidsmaat die aangeeft hoeveel langdurig werklozen er binnen de stad zouden moeten verhuizen om een gelijke verdeling van langdurig werklozen over alle wijken in de stad over te houden. Figuur 10 laat zien dat:

- ? bij de meeste steden er een toename te zien is van de verschillen binnen steden: de segregatie van langdurig werklozen (als indicatie voor kansarmen) is in de meeste steden toegenomen tussen 2005 en 2006;
- ? de segregatie in de meeste steden aanzienlijk groter is dan het landelijk gemiddelde.

Figuur 10. Segregatie langdurig werklozen

Bijlage 3. Overzicht outputindicatoren

BDU Sociaal, integratie en veiligheid	
1a	Aantal nieuwkomers
1b	Aantal oudkomers
1c	Aantal allochtone vrouwen, behorend tot de categorie 'niet werkend en niet uitkeringsgerechtigd' met wie in 2006 een overeenkomst is gesloten
1d	Aantal allochtone vrouwen, behorend tot de categorie 'uitkeringsgerechtigd' met wie in 2006 een overeenkomst is gesloten
2a	Aantal bekend te maken handhavingsbeschikkingen en te verstrekken kennisgevingen
2b	Aantal inburgeringsvoorzieningen voor uitkeringsgerechtigden
2c	Aantal inburgeringsvoorzieningen voor oudkomers zonder inkomsten uit werk of uitkering
3	Aantal doelgroepkinderen dat deelneemt aan voorschoolse programma's
4	Aantal leerlingen dat heeft deelgenomen aan een schakelklas
5	Aantal (tov de doelgroep voortijdig schoolverlaters) scholieren dat herplaatst is en alsnog een startkwalificatie behaalt
6	Aantallen gestarte deelnemers aan trajecten
7	Open doelstelling volwasseneneducatie
8	Gemiddelde verblijfsduur in de maatschappelijke opvang
9	Het aantal plaatsen in de vrouwenopvang
10	Ambulante verslavingszorg: aantal cliënten dat per jaar feitelijk wordt behandeld
11	Ambulante verslavingszorg: aantal behandelingen dat per jaar regulier wordt afgesloten
12	Open doelstelling
13	Het aantal of % 0-19 jarigen met overgewicht dat (1) via de JGZ wordt opgespoord en (2) voor wie gezondheidsinterventies worden ingezet
14	Open doelstelling
15	Het percentage overlastgevendenden dat in maatschappelijke opvang (24 uur per dag beschikbaar in crisissituaties) kan worden geplaatst ten opzicht van het totale aantal geregistreerde overlastgevendenden.
16	Aanwezigheid van een convenant / arrangement tussen alle lokale partijen betrokken bij de aanpak van huiselijk geweld.
17	Aanwezigheid van advies- en meldpunt huiselijk geweld
18	Het verminderen van criminaliteit in risicogebieden en in de woonomgeving mede door een gebiedsgerichte aanpak
19	Open doelstelling
BDU Fysiek	
20	Mutaties in de woningvoorraad, uitgesplitst naar aantallen nieuwbouw op uitleglocaties
21	Mutaties in de woningvoorraad, uitgesplitst naar aantallen nieuwbouw als op locaties binnen bestaand bebouwd gebied van 2000 i.v.m. de uitbreidingsbehoefte
22	Mutaties in de woningvoorraad, uitgesplitst naar aantallen nieuwbouw op locaties binnen bestaand bebouwd gebied van 2000 i.v.m. vervangingsbehoefte
23	Aantallen omzettingen huurwoningen in koopwoningen
24	Aantallen vernietigde woningen
25	Aantallen ingrijpende woningverbeteringen
26	Toename aantal volledig toegankelijke woningen
27	Oppervlak (in m2 of ha) openbare ruimte waarbij sprake is van een kwaliteitsimpuls
28	Het aantal grootschalige groenprojecten met bijbehorend oppervlak (ha)

29	Aantal wijken waar fysieke culturele kwaliteiten aantoonbaar en integraal deel uitmaken van de gebiedsontwikkeling, en de mate waarin deze kwaliteiten zijn geborgd in lokale planfiguren en beleid
30	Aan te pakken deel van de werkvoorraad gerelateerd aan het landsdekkende beeld bodemsanering in aantallen (sanering en onderzoek), m2 en m3 (oppervlakte en in de bodem aanwezige ernstig verontreinigde grond) en m3 (te saneren verontreinigd) grondwater en bpe's (bodemsaneringsprestatie-eenheden).
31	Aantal A- en railwoningen (absoluut en als percentage van het totaal in de gemeente) waar de saneringssituatie aan het eind van het ISV2-tijdvak is opgelost
32	Het aantal meters wegvak dat naar redelijke verwachting onder de normen uit het Besluit luchtkwaliteit wordt gebracht.
33	Saldo toe te voegen woningen in bestaand bebouwd gebied 2000
34	Open doelstelling
BDU Economie	
35	Aantal hectare geherstructureerde bedrijventerreinen
36	Aantal hectare nieuw aangelegde bedrijventerreinen
37	Aantal delicten tegen bedrijven en ondernemers
38	Onveiligheidsgevoel van het lokale bedrijfsleven
39	Aangiftebereidheid van ondernemers
40	Vraagbundelingstraject, gericht op het aansluiten van (semi-)publieke instellingen op breedband, afgerond met een aanbestedingsronde
41	Het aantal locaties van (semi-)publieke instellingen in de gemeente dat door middel van een vraagbundelingsinitiatief is aangesloten op breedband
42	Aansluiting bij nationaal elektronisch bedrijvenloket
43	Tevredenheid ondernemer over de gemeentelijke dienstverlening
44	Verminderen lokale administratieve lasten
45	Verbeteren economische bereikbaarheid
46	Verminderen mismatch arbeidsmarkt
47	Verbeteren innovatief vermogen bedrijfsleven
48	Toerisme
49	Open doelstelling